

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdanji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje „ 12.—
Za pol leta, četrta leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, odpravištvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila. (Novejše vesti.)

Dunaj 21. (Nagodbni odsek.) Posl. baron Schweigel (veleposestvo) je odločno zagovarjal ukupno banko. Glede uvedbe plačevanja v gotovini je treba previdnosti. Govornik je govoril o carinski in trgovinski zvezi in je priporočal razširjenje železnice, osobito v Dalmaciji; nadalje naj se odpravijo davki od prevažanja blaga po Dunavu in naj se napravi jednoten red za mornarje; izrekel je svoje razloge proti temu, da se odpošljejo poročevalci-strokovnjaki na konzulate in je priporočil, naj se napravi carinska in trgovinska konferenca kakor trajen institut. Govornik je konečno zahteval, naj se kmalo predloži dogovor o kvoti, kakor tudi naj se zviša kvota.

Poslanec Lorber (nemška ljudska stranka) je zahteval, naj se v kratkem uravna kvotno vprašanje in je rekel, da bode glasoval proti nagodbi.

Poslanec Kaiser (nemška ljudska stranka) je zahteval, naj se Avstrija popolnoma loči od Ogerske. Zahteval je celo vrsto naredeb v prilog poljedelstvu in industriji. »Nemogoče je« — je rekel govornik — »da bi vlada privolila v nagodbo sedaj, ko so notranje politične razmere tako nejasne in se nam je bati celó prevrata v ustavi.« Govornik se je izrekel za samostojno banko in je izustil željo glede podržavljenja železnice. Poslanec Kaiser je rekel na koncu svojega govora, naj se nagodba odbije.

Poslanec dr. Lecher (nemška napredna stranka) je obrazložil, da teži Ogerska po carinski ločitvi od Avstrije. Ako se izvede predlagana nagodba, bi tedaj pomenilo to neizogibno gospodarsko ločitev obeh državnih polovic. Govornik je govoril o vrednosti ogerskega trga za Avstrijo, kakor tudi o posledicah morebitne carinske ločitve. Priporočal je neprenehno carinsko unijo. Govoril je tudi o kvotnem vprašanju, rekši, da bi edino prava kvota bila v carinski ločitvi in v ukupnih dohodkih. Glede bančnega vprašanja je rekel govornik, da je v oči gled vladini politiki, ki spravlja v negotovost vse podlage države, popolnoma izključen poskus o plačevanju v gotovini.

Dunaj 21. (Poslanska zbornica.) Ko je nehal govoriti posl. dr. Lecher, se je pretrgala seja. Prihodnja seja bode v ponedeljek.

Dunaj 21. (Uradno poročilo o žetvi.) Oves je skoraj povsod dobro obrodil, tako glede kakovosti kakor glede množine. Tudi drugo žito je obrodilo dovoljno, le ječmen je zaostal. Koruze se je pridelalo povprečno komaj v srednji meri, ajde je več, nego se je pričakovalo. Lan zadovoljuje. Sladkorne pese se je pridelalo razmerno malo.

Budimpešta 21. Listi pišejo, da je neresnična vest, da bi se Zola, ako tudi mimogrede, zadrževal v Budimpešti.

Rim 21. Macola je bil danes radi dvoboja, v katerem je usmrtil Cavallottija, obsojen na 13 mesecev ječe. Priče so oproščene.

Bern 21. Zavezni svet je sprejel povabilo italijanske vlade za udeležbo na mednarodni konferenci proti anarhistom.

Načelo deželnih individualitet in sodna uprava.

V daljšem članku smo že govorili o odgovoru grofa Thuna deputaciji odvetnikov glede zahteve Slovencev, da bi se v Ljubljani zasnovalo više deželno sodišče, h kateremu bi pripadala tudi slovenska dela Štajerske in Koroške.

Pred vsem pa se moramo zavarovati pred kakršnimisibodi očitanjem »neprevidnosti« s konstatacijo, da so o odgovoru grofa Thuna glede označene slovenske zahteve popolnoma soglašala vsa poročila po vseh slovenskih listih; ker si torej nikakor ne moremo misliti, da bi bili mistifikovani vsi listi, še manj pa, da bi bili vsi člani deputacije — sami pravniki — slabo umeli gospoda ministerskega predsednika, moramo že smatrati, da dotična poročila odgovarjajo resnici.

Gospod Thun je rekel torej, da po ustanovitvi zahtevanega višega sodišča bi bilo predrto načelo deželnih individualitet, po katerem načelu je sedanja zgodovinska razredba kraljestev in dežel nedotakljiva, oziroma so kraljestva in dežele nerazdeljive. Mi bi imeli sicer tehtnih pomislekov proti temu načelu, a respektujemo je za sedaj prav zato, ker je je vsprejela večina državnega zbora v svoj program in ker imamo to uverjenje, da smo si s tem respektom pred jednim načelom večine pridobili pravico, da smemo zahtevati tem odločneje, da se respektuje tudi drugo načelo iste večine: načelo narodne enakopravnosti — in da smemo zahtevati tem odločneje od iste večine same, da z vsemi svojimi sredstvi, kolikor jih ima na razpolago, pritisne na vlado, da bode tudi ta poslednja jela enkrat in z vso zaresnostjo uveljavljati to načelo. Skrajni čas bi bil zares.

O veljavnosti načela deželnih individualitet ne bode torej govora tu. Pač pa hočemo dokazati gospodu ministerskemu predsedniku, da ni bilo baš srečno njegovo sklicevanje na rečeno načelo v ta namen, da je odklonil — — — ali recimo drugače, da dobimo gotovost, da ne storimo krivice njegovi ekselenci, recimo torej: da ni mogel hitro pritrditi jedni najnujnejih zahtev slovanskega naroda.

Po osnovi višega deželnega sodišča v Ljubljani — je rekel Thun — bi bilo predrto načelo deželnih individualitet! Proti tej bojzani govoriti po našem prepričanju dve dejstvi. Ti bi bili: a) da sodna uprava ni nikakor odvisna od pol. uprave dežel, in b) da je glede sodne uprave to načelo že davno — predrto! Dokažimo to z izgledi! Začeti hočemo z izgledi iz sodne uprave.

Pod deželno sodišče v Trstu spadata n. pr. tudi sodna okraja Sežana in Komen, da-si ležita v območju deželnega zbora v Gorici; isotako spadajo semkaj sodni okraji Koper, Piran, Podgrad in Volosko, da-si leže v območju deželnega zbora istrskega!

Nadaljnji izgled. Okrožno sodišče v Rovinju z vsemi okrajnimi sodišči, nahajajočimi se v njegovem območju, torej v Istri, in pa vsa sodišča, nahajajoča se v Dalmaciji, spadajo v delokrog istega revizorja v pravosodnem ministerstvu!! Sodišča pa, ležeča na Goriškem, trgovinsko in pomorsko sodišče v Trstu, deželno sodišče v Trstu in

obe okrajni sodišči v Trstu, kakor tudi sodišča Komen, Sežana, Koper, Piran, Podgrad in Volosko (prvi dve torej v območju dež. zbora goriškega, drugi pa istrskega), spadajo zopet pod drugega revizorja na ministerstvu. In zdi se nam, da isti nadzoruje tudi sodišča na Solnograškem ali Gornjem Avstrijskem.

Ti izgledi govore menda dovolj jasno, da sodna uprava nikakor ni vezana na političko upravo dežel. No, morda ne bode škodilo, ako podamo nekoliko izgledov tudi iz raznih družih, nesodnih oblasti.

Pod škofijo tržaško spadajo n. pr. razne župnije, nahajajoče se v grofiji Goriški, v mejni grofiji Istrski, v Trstu in tržaški okolici. Torej župnije iz treh upravnih skupin. Pod kranjskega knezoškofa spada n. pr. župnija Škoflje na Goriškem.

V dokaz, da je načelo deželnih individualitet res že davno predrto, moremo navesti tudi izgledov, ko je po več celih pokrajin združenih v jedno administracijo. N. pr.:

a) K višemu deželnemu sodišču v Gradu spadajo Štajarsko, Kranjsko in Koroško.

b) II. finan. instancija v dohodarstveno-kazenskih stvarih je ukupna: za Štajersko, Koroško in Kranjsko.

c) Območje poštno in brzjavne direkcije v Trstu obsega Primorsko in Kranjsko. In tu imamo še ta kričeči izgled, da Trst sam daje svoje označje vsemu poslovanju v obeh teh deželah, iz česar izvirajo tožbe brez konca in kraja.

d) Zavarovalnica za slučaj nezdod posluje za Trst, Kranjsko in Dalmacijo. In zopet tu imamo kričečo krivico, da je poslovanje tega zavoda tako, kakor da bivajo sami Italijani tudi v Kranjski in v Dalmaciji; tu kar komandira tržaški magistrat in lahko rečemo mirno vestjo, da morata slovenski in hrvatski delavec iz Kranjske in Dalmacije prispevati — za volitve v Trstu.

e) Snuje se — in menda celo brez vsacega sporazumljenja z dotičnimi blagajnami samimi — zaveza bolniških blagajn iz več pokrajin.

Glede teh dveh zadnjih zavodov bi bilo povdariti še posebno, da sta to avtonomna zavoda!!! Torej celo na takih zavodih je predrto načelo deželnih individualitet!!

f) Obrtni nadzorniki imajo istotako svoj delokrog po več pokrajinah hkratu.

In finis coronat opus:

g) c. kr. namestništvo v Trstu posluje za tri dežele!!

Menda bode dovolj izgledov.

Dokazali smo, da sodna uprava nikakor ni vezana na načelo deželnih individualitet, ter da je to načelo sploh predrto že davno, da je torej ni smeti navajati kakor razlog proti ustanovitvi zahtevanega višega deželnega sodišča v Ljubljani, h katerima dvema razlogoma se pridružuje še tretji, tehtni, navedeni že uvodoma, da bi namreč z ustanovitvijo tega višega deželnega sodišča slednjič v sodni upravi za nas Slovence na Kranjskem, Koroškem in Štajarskem prišlo do veljave drugo, prevažno, za nas sveto načelo sedanje večine, na katero se menda hoče opirati tudi grof Thun — načelo popolne enakopravnosti našega jezika.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 22. oktobra.

K položaju. Ali še ne bode kraj te grozne igre?! Kolikokrat se je podaljšal rok za odgovor vlade na naše zahteve! Stvar je že res jela zgubljati na resnosti in mi se ne čudimo prav nič našim ljudem, da so želeli delati dovtipne ne le o večinah in vladi, ampak tudi o — slovenskih postulatih. Kolikokrat se je že reklo: »stvari so se obrnile na bolje«, »stvari so se zasukale na slabo«, »pogajanja se nadaljujejo«, »do tega dne se mora stvar rešiti«, »med vlado in Slovenci je veliko navskrižje«, »navskrižje se je ublažilo« itd. itd. — in vsikdar je minol rok, ne da bi bil prinesel odločitev.

Včerajšnji »Slovenec« prinaša vendar enkrat vest, ki je sestavljena v tako pozitivni obliki, da res ne moremo drugače, nego da jej verujemo. Ta dunajska, razprtimi črkami tiskana »Slovenčeva« vest se glasi:

»Odposlanstvo slovanske krščansko-narodne zveze pojde jutri na povabilo k grofu Thunu, da se bode žnjim dogovarjalo o zahtevah Slovencev, Hrvatov in Malorusov. V odposlanstvu so zastopane vse tri narodnosti.«

Torej danes so izvedeli naši — ali se smemo nadejati temu? — kako prav za prav misli grof Thun o naših zahtevah. Čas bi bil res, da se neha ta grozna igra. Tudi neugodna gotovost je slednjic vendar boljja, nego taka negotovost.

Kralj Aleksander Srbski je menda doživel na svojem potovanju po Srbiji marsikaj, kar ga mora prisiliti k resnemu premišljevanju. Nikjer navdušenja, povsodi vse potrto. V nekem kraju da so mu rekli kar naravnost, da Srbi pač vidijo v njem, v kralju, svojo bodočnost, toda v kraljevem očetu svojo pogubo. Ti pojavi da so napravili tolik utis na kralja Aleksandra, da je sklenil, da takoj po svoji povrnitvi v Beligrad odslavi Milana iz Srbije. O tem ni dvoma: potrebno bi bilo to, zelo potrebno. Le vprašanje je, da-li ima mladi kralj dovolj v to potrebne energije?! In morda tudi — svobode?!

Grof Muravjev na Dunaju. Sinoči je dospel na Dunaj ruski minister za vnanje stvari, grof Muravjev. Ako prihaja v prestolnico kancelar toliko mogočne sosednje države, kakoršna je Rusija, je menda več nego umevno samo ob sebi, da je na lieu mesta tudi domači minister za vnanje stvari. Iz dejstva torej, da je grof Goluchowski tem povodom prihitel iz Galicije na Dunaj, ni da bi torej izvajali Bog ve kakih sklepov. Istotako pa ne bi hoteli priseci, da je namen prihoda grofa Muravjeva res omejen le na poizvedovanje, kako da misli cesar Fran Josip o ideji earjevi za razoroženje. Saj se ne more nikoli vedeti, kaj nosijo taki visoki diplomatje v svojem žepu. Morda ni brez pomena, da je došel na Dunaj tudi avstrijski poslanik v Petrogradu, princ Liechtenstein.

Anglija in Francija. Te dni so se bile močno poojstrile razmere mej Anglijo in Francijo, tako, da se je že zaresno govorilo o možnosti vojne med obema državama, ki tekmujeta med seboj in se borita za upliv v severni Afriki, ob Nilu. Najnovejši spor je bil navstal vsled tega, ker je francozki major Marchant zasel Fašoda, nekdanjo egiptovsko naselbino v Sudanu. Anglija trdi, da nobena država nima pravice zasesti one naselbine, kajti ona je svojedobno le začasno, prisiljena v to, zapustila Sudan. Francozka je zopet odločno oporekala tej teoriji Angležke. In tako se je razmerje, kakor že omenjeno, poojstrovalo bolj in bolj, tako, da je fašodska afera jela vzbujati v Francozki večje zanimanje nego pa afera Dreyfus. Pa tudi na Angleškem so začeli rožljati sabljo. Kancelar zaklada Sir M. Kicks-Blach je govoril te dni v Northfieldu in je prav pošteno zagrozil Francozom. Menil je ponosno, da angleška vlada je nadahnela prijateljstvom do Francozov in ne bi hotela ponižati istih. Toda ona hoče, da se žnjo postopa pravično. Delo Angleške v Egiptu še ni dovršeno. A v Afriki da je prostora za oba naroda. Nesreča bi bila to — je menil govornik — ako bi se po 80-letnem miru skalili odnošaji in bi bila Anglija prisiljena v vojno. Toda je še hujših zla, nego je vojna, zato se vlada angleška ne bode plašila pred ničemer, ker ve, da ima za seboj združen narod!

Ali se ne glasi to grozno resno? Tolazljivo pa je vsakako to, da so Angleži v novejši čas jeli kazati zaporedoma, da tudi oni ne jedo juhe tako vroče, kakor jo kuhajo.

Domače vesti.

Himen. Jutri se poroči gospod Vekoslav Škerl, e. kr. poštar v Staremtrgu pri Rakeku, z gospodičino Ivanko Makuc iz Idrije. Bilo srečno!

Mestni svet tržaški je imel predsinoči svojo XXIX. javno sejo.

Župan je prijavil, da se je vladna predloga za nova dela v pristanišču tržaškem že predložila zbornici poslancev ter da se je javno čiščenje zopet izročilo nekemu Battistigu. — Potem je odgovoril župan na interpelacijo svetovaleca Bratosa, zakaj se je izdelovanje kostimov za komunalno gledališče za prihodnjo sezono izročilo neki inozemski tvrdki. Župan je rekel, da so se le krojaška dela izročila neki — milanski tvrdki! Bratos je odgovoril rezko, da se pogajanja z dotično tržaško tvrdko niso vršila tisto resnostjo, kakor bi se bila morla. Če je bila kaka mala diferena v ceni, pa je bila utemeljena v kakovosti dela. Sieer pa, ako se računa stroške prevoza in druge razne izdatke, katerim se ne more izogniti inozemska tvrdka, ni možno misliti, da je milanska tvrdka res nudila take ugodnosti, kakor trdi župan. Zato se govornik ne čuti zadovoljenega po odgovoru županovem in zahteva, da bi domači podjetniki in obrtniki imeli prednost pred onimi »od zunaj«. (Ali, gospod Bratos, mi vas ne umemo! Malo bolje bi že morali poznati svoje — prijatelje!)

Župan je na kratko zaključil to diskuzijo z izjavo, da več verjame vodstvu gledališča, nego pa spoštovanemu Bratosu. (Način, kakor je župan prerezal nit tega razgovora, ne kaže ravno o posebnem spoštovanju gospoda župana do gg. svetovalecev. O, gospod župan tržaški zna biti tudi jako korajžen nasproti svetovalecem. Izvzeti so le oni, katerih — se boji!)

Slednjic se je vsprejel predloženi tarif za oddajanje električne energije od strani mestne plinarne. Ta tarif določa še posebne stalne pristojbine za električne svetiljke v privatnih stanovanjih. Tarif se je vsprejel, toda brez stalnih letnih prispevkov za privatna stanovanja.

Velika dramatična predstava prvega novembra v redutni dvorani gledališča »Politeama Rossetti« obeta biti najsijajnejša. Priprave so velike. Pisalo se bode tudi na Kranjsko po krasne slikovite gorenjske noše. Tamburaši se tudi pridno vadijo, da izvrše precizno in vestno nalogo svojo. Vsi, vsi tekmujejo, da bi se predstava izvršila v obeno zadovoljnost. Slavno občinstvo se tudi jako zanima za igro in svetovali so nekateri, da bi se predstavljala dva večera. Mi pa menimo in tudi je bolje, da se predstava vrši samo eden večer t. j. prvega novembra. Tedaj pa pridite vsi Slovenci iz Trsta in okolice. A kaj pravim, vsi! Samo 600 naj jih pride in dvorana bode napolnjena. Ah, kako divna slika gledati glavo pri glavi. Kako težko je pa pri sreju gledati prazne prostore. Pač ni žalostnejšega pojava za igralca in poslušalca, nego prazno gledališče ali dvorana. Posebno pa naj ne izostane naša inteligenca! Pridite med narod, ki vas ljubi, spoštuje ter se z vami ponaša! Ne vidite, kako srečen je priprost človek, če mu privoščite prijazno besedo, če se žnjim veselite, če žnjim sočutstvujete v veselju in žalosti?! S tem ne izgubite ničesar, narod pa pridobi, kajti to mu daje ugled in veljavo pred tujcem.

Zanimiva petdesetletnica. Dne 23. oziroma 24. oktobra leta 1848. je izdal »odbor slavyanskiga društva« v Trstu nastopni poziv v slovenskem, hrvaškem, italijanskem in nemškem jeziku: »Povabljenje k sedinjenju slavyanskiga društva v Terstu.

Mnogi v Terstu živeči Slavjani so društvo z imenom »Slavyanski zbor v Terstu« osnovati sklenili, v katero brez ozira na razne slavyanske narčja vsaki Slavyan stopiti zamore. Namemba tega društva hoče biti:

a) Dvignenje slavyanstva v Austriji po mogočnosti na nar višji stopnjo izobraženja po vodilu slobode enakosti in bratinstva.

b) Zagotovljenje in bramba uslavnih naprav na potu enacih pravie vsih avstrijskih narodnosti.

c) Vzajemnost, približavanje in porazumeje vsih kolen velikiga slavyanskiga naroda.

d) Podpiranje Cesarstva in ustavniga prestola. K dosežbi te čveterere namembe bodo udje imenovaniga zbora

a) v primernimu pohištvu se družili,

b) novine in časopise vsih slavyanskih narječij, zraven dnevnike drugih jezikov, tudi veljavne zemljopise in slovnike v izbornih izbah k občinski rabi vsakiga uda pripravljene imeli.

c) po mogočnosti podučenje slavyanskih bratov te dežele širili.

Vsaki ud plača na leto 12 fl. in sicer zaporedoma za pol leta naprej; zunajni, ne v Terstu živeči udje plačajo polovico, to je 6 fl. na celo leto. Radovolne darila k osnovanju tega zbora se bodo zahvalno prejemale.

Povabimo tedaj Slavjane in prijatelje slavyanstva v Terstu in zunaj Tersta v slavyanski tržaški zbor. Pristop naj blagovolijo zapisaje imena in prebivališta na pričujoči list uterditi. Kakor hitro bode 200 v Terstu živečih udov podpisanih se bo v splošni seji vsih zbornikov sklenilo, jeli če društvo čitavnica, ali večji zbor širjiga namena biti.

Od bor slavyanskiga društva v Terstu dana 23. Kozaperska 1848.

Milo je človeku pri sreju, ko misli, da so tako pozivali že leta 1848. in ako primerja ta poziv z sedanjim političkim položajem našim. Lepo je bilo vskipelno takrat, ko je v vseh narodih vskliklo idealno navdušenje za enakost, bratstvo in svobodo, ali padla je potem slana, ki je zamorila evetje. Ne mislimo tu le državnikov iz dobe absolutizma, ampak na one, ki so vzvišeno idejo upregli v jarm svoje sebičnosti, na one, ki so na mesto osebnega absolutizma postavili absolutizem gospodovalnih narodnosti. Ti, ti in najbolj ti so zamorili evetje iz leta 1848.

Kako sodijo Lahi o Avstriji. Očividce nam poroča sledeče: »V nedeljo teden je prišel neki laški delavec, rodod iz Mantove, na povratku v domovino iz Avstrije na postajo v Vidmu, kjer se je zamešal med druge laške delavce. Vsi so hvallili Avstrijo, da tam se more živeti in tudi kaj prihraniti. Slednjic je zavpil omenjeni delavec »Evviva l'Austria!«, drugi so mu pritrdili. Čim pa je izrazil te besede, padli so nanj navzoči uradniki in druga mestna inteligenca ter ga namlatili. Delavec je pa vedno pripovedoval in zatrjeval, da dokler so bile laške dežele pod Avstrijo, se je imelo srebrnega denarja in se je po človeški živelo, sedaj pa nima nobeden, ako ni prinesel iz Avstrije, niti papirnatega denarja in tudi palank ne, ki tako že niso nič vredne. Ves potolčen se je peljal dalje v Mantovo in še iz vagona je kazal avstrijske srebrne goldinarje in jih poljuboval.«

Tako čitamo v »Soči«. Kaj pravijo k temu »Piccolo« in »Independent« in njih zaplečniki, ki zistematično širijo vero med rojaki, da poslednji morajo gojiti le jedno samo željo, namreč to, da bi se združili z »ukupno materjo«, v kateri pa ni — po pričanju onega laškega delavca — niti papirnatega denarja, niti palank, pač pa mnogo lakote, bodal in — anarhistov!

Teorije in — potrebe! Nikakor nam nočeta iz glave interpelacija mestnega svetovaleca tržaškega, g. Bratosa, in odgovor župana na to interpelacijo v zadnji seji mestnega sveta. (Glej poročilo na drugem mestu!) Stvar se nam vidi zanimiva toliko z ozirom na osebo gospoda interpelanta, kolikor tudi na predmet sam.

Gospod Bratos je delavec — tiskar — in progressova stranka ga je kandidirala izreco kakor zastopnika delavcev v mestnem zboru. A ta zastopnik delavskega stanu je interpeliral župana, zakaj se je izdelovanje kostimov v občinskem gledališču izročilo neki milanski tvrdki?

Stvar je torej pomembna, ker interpelacije zastopnika delavstva ni možno tolmačiti drugače, nego kakor protest proti teorijam socializma, proti nauku o absolutni »mednarodnosti delavcev«, to je tistemu nauku, po katerem naj bi sleherni tuji delavec imel povsodi isto pravico do zaslužka kakor domačin. Celó za brezsrčneža, za »bestijalnega« narodnega fanatika, za barbara, za sovražnika delavskega stanu in ne venó za kaj še vsega — seveda samo najslabšega — se razupiva oni, ki se protivi temu, da bi se v deželi redilo na tisoče tujcev, med tem ko stradajo brez dela tisoči domačinov. Koliko takih mednarodnih — fraz so nam pomotali na glavo socialisti sosebno o zadnjih izgredih! Človek bi moral misliti, da vsi oni, ki ne prisezajo na celokupni evangelij — posamične dele socialistiškega programa pa mora podpisati vsakdo,

kdor misli pošteno in človekoljubno — socializma, niso drugega nego zavistneži, ki hočejo, da delavec — oprostite trdo besedo! — erkni tam na ulici kakor pes!

Kolika zmešnjava v pojmih o zakonih in potrebah realnega življenja!

V vsi to zmešnjavo je kar hkratu posvetila rečena interpelacija Bratoševa. Zastopnik delavstva, sam delavec, protestuje proti temu, da se mestna dela izročajo inozemskim tvrdkam, torej daje zaslužka inozemskim delavcem, dokler je tu domačih tvrdok, ki bi radi prevzele to delo in delavcev, ki bi radi zaslužili košček kruha!

Gosp. Bratos ne pripoznava — in tudi v tem ima popolnoma prav — niti morebitno diferenco v cenah kakor zadosten razlog v to, da bi imeli tuje prednost pred domačini!! Gotovo ne sme biti tega, kajti denar, ki ga služijo domačini, ostaja v deželi ter je naložen koristonosno, ker oploduje industrijalni, obrtniški in trgovski promet, dočim denar, ki ga služijo tujei, odhaja iz dežele in je zgubljen za nas.

To je vendar jasno kakor beli dan, in ne more biti drugače, ker je — naravno. Socialisti trde, da le »bestijalni« za potrebe delavstva »brezčutni« narodni fanatizem je nasproten njih naukom o mednarodnosti. Bratoševa interpelacija je glasen protest proti takemu obdolževanju. Ona dela so se bila oddala neki tvrdki v Milanu, torej Italijanom. Bratoš pa je sam navdušen Italijan — progressist. On torej gotovo ni protestiral proti temu, da so se ona dela izročila Italijanom, ampak protestoval je zato, **ker so se izročila tujcem mesto domačinom**; in je interpeloval, ker ve, da to ne gre, da bi jedli tukajšnji kruh tujei, med tem, ko domačini stradajo. Ako bi vedel g. Bratoš, kolikor ga poznamo mi, da imajo domačini zadostno zaslužka, gotovo ne bi bil proti temu, da ga dobivajo tudi Italijani, marveč bi ga delil z veseljem tudi on in z obema rokama.

Tako pa je svojo interpelacijo sledil le imperativu zakona naravne in potrebne sebičnosti, prave narodne ekonomije in potreb realnega življenja. Kaj moremo mi, »bestijalni« narodni fanatiki, za to, da se socialističke teorije v toli neprijetnem nasprotju s potrebami resničnega življenja?! No, svetovalec Bratoš, sam delavec, je klasična priča, da mi ne moremo za to!

In da je ironija popolna, se trudi današnji socialistički »Lavoratore« v jedni celi koloni, da bi dokazal, kako soglašja z svetovalecem Bratošem.

Tožba proti »Soči«! — Iz Gorice nam poročajo: Danes, v petek ob 3. uri popoldne, je došla v »Goriško tiskarno« in uredništvo »Soče« komisija 10 uradnih oseb, da poišče rokopis v »Soči« zapljenenega članka »Župan devinski — zaprt«. Kakor preiskovalni sodnik je došel g. deželni sodnik Zörner, od policije pa viši komisar Contin in oficijal Kratky. Dolgotrajni preiskavi je bil zaključek ta, da komisija ni našla ničesar in je odšla praznih rok. — Kaj ne, da živimo v »fletnih« časih?!

Gosp. dr. Ivan Krstić je doposlal »Naši Slogi« popravek. Ker smo o stvari, katero popravlja dr. Krstić, govorili tudi mi ravno danes osem dnij (v večernem izdanju), hočemo tudi mi, da-si nismo pozvani v to, zabeležiti to, ker popravlja g. dr. Krstić.

Občinski redar na Voloskem, Ivan Mecun, ni bil v službi, ampak je sedel pijan v gostilni, zapreti je hotel Krstića brez razloga,

ni res, da je klical Krstić svoje pristaše na pomoč,

ni res, da so mu noge kukale izpod postelje, res pa je, da je v »razburjenem stanju« — ker ga je redar udaril z sabljo — čakal na daljne dogodiljaje — »kod hvalevredne gospodje Rože Perčić«,

ni res, da je on, Krstić, tem povodom zagrešil kaznivih činov, marveč je res, da so jih zagrešili drugi na njegovo škodo, radi česar je uložil ovadbo,

ni res, da je on, Krstić, v kakoršni si bodi zvezi z gospodom okrajnim glavarjem Fabianijem; da-si bi mu bilo to le na čast, ako bi bilo res.

Tako popravlja gospod Krstić. O zadnji točki popravka si pa že moramo dovoliti nekoliko — lastnega menenja.

„Slovenke“ št. 22. prinaša naslednjo vsebino: Vida: »Pesmi«, pesem. Z.: »Sličice«. Márica II.: »Cvetličarka«, pesem. »Grof Lev Tolstoj«. Desimira: »Obljuba«, pesem. Márica II.: »Žensko vprašanje«. Kristina: »Enakost«, pesem. Severin: »Najznamenitejši slovanski skladatelji«, (dalje). Márica II.: »Priateljska pisma uredništvu »Slovenke«. — Književnost. — Razno. — Doma.

Društvo „Primorsko“ v Mačkovljah priredi v nedeljo dne 30. oktobra veliko veselico, s plesom, katere mnogovrstni program priobčimo prihodnjic.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu priredi v nedeljo 13. novembra t. l. svojo veselico s petjem, tamburanjem, gledališko predstavo in plesom.

Kdor pozna vsaj približno azijske razmere v Rojanu, kdor ve, kak boj je biti temu društvu za obstanek, se bode skoro čudil, kako je sploh mogoče, da se vspeva to po zagrizenih njega nasprotnikih toli obsovraženo in celo od mnogih lastnih domačinov prezirano pevsko društvo! Radi tega apelujemo že danes do naših rodoljubov, da pohite onega dne v naš bližnji Rojan ter s tem podkrepijo steber naši »Zarji«. H—s.

Poziv! Vsi oni iz gornje okolice (Škednja, Katinara, Bazovica, Lonjera, sv. Ivana), ki žele vpisati se letos v Matice Slovensko, naj pošljejo najpozneje do 29. t. m. udnino (2 forinta) poverjeniku gornje okolice, č. g. Ivanu Zupančiču, kapelanu pri sv. Ivanu pri Trstu. Dne 31. t. m. mora biti že ves denar v Ljubljani na vodstvu »Matice Slovenske«.

Letos izda »Mat. Slov.« velik stenski zemljevid. Kdor ga želi, naj doda 2 forinta.

Železniška zveza z Opčino. Govori se, da se prične gradnja električne železnice na Opčine takoj, čim bodo dovršena dela za zamenjavo konjske sile z električno gonilno silo na vozeh društva Tramway.

V Trstu in v Pulju. »Naša Sloga« piše: V glasilu tukajšnjih Židov smo čitali dne 11. t. m., da sti bili dve osebi — zdi se, da sta bila Slovenca — obsojeni na 4 in 6 tednov, ker ste po ulicah mesta tržaškega kričali: »Fora i taliani!« Tako je bilo v Trstu. Na galeriji deželnega zbora v Pulju pa so kričali Italijani povodom vsake seje hrvatskim in slovenskim poslancem: »Fora i ščavi!«, pa radi tega ni do danes padel nikomur z glave nijeden las!

Tu v Trstu se je kričalo le na sploh, ali, ako hočemo, italijanskim državljanom, v Pulji pa gotovim osebam, **zastopnikom naroda!** Gospod državni pravdnik! Mi si ne usojamo, da bi delali nadaljne prisposode, kajti... pa vsaj znate vi sami, zakaj ne!

Električna luč. Včeraj so se nadaljevali poskusi in so vspeli prav dobro. Samo par svetiljk je bilo še pomanjkljivih. Sedaj prično z instalacijo po javnih lokalih in zasebnih stanovanjih.

Tobačna tovarna v Dalmaciji. Poslanec Biankini je dne 15. t. m. stavil v državni zbornici predlog, naj se ustanovi v Dalmaciji tovarna za tobak. Svoj predlog je utemeljil s tem, da se prideluje tobak v Dalmaciji že v 47 občinah in 404 krajih in da je lansko leto nasadilo 13.509 pridelovalcev okolo 38 milijonov rastlin ter da se pridelovanje tobaka širi od leta do leta.

Iz-pred sodišča. Včeraj so bili obsojeni: 24-letni Josip Slama, pristojen v Koper, radi zločina javnega nasilstva, radi prestopka upornosti in pregreška, storjenega žaljenjem straž, na 4 mesece ječe; 31-letni Anton Brandstätter iz Trsta radi zločina javnega nasilstva in prestopkn upornosti na 2 meseca ječe; 44-letni Fran Tomasich iz Kopra radi zločina goljufije na 2 meseca ječe in 29-letni Josip Albert iz Gročane radi javnega nasilstva na dva meseca ječe.

Odvetnika-sleparja, Umberta Della Verde iz Trevisa v Italiji, katerega je tukajšnje redarstvo prijelo te dni, kakor smo sporočili, in katerega iščejo italijanske oblasti radi raznih sleparij, so odveli danes zjutraj do meje, kjer so ga izročili italijanskim oblastim. Tu v Trstu je bil sicer tožen tudi radi goljufije, ali obsojen je bil le radi krive prijave na 24 ur zapora.

»Brivec« raznaša razno politiko in javi izvirne telegrame o abesinskih bojih v Nabrežini. Slike so imenitne.

Različne vesti

Kuga na Dunaju. Z Dunaja prihajajo vznemirljive vesti. Nad dve sto let ni bilo na Dunaju te grozne bolezni, in sedaj imajo v par dneh že tretji slučaj. Postrežnica Frana Peeha, ki je stregla na tej bolezni umrlega bolniškega slugo Bariseha, sicer še ni umrla, ali nje stanje je brez vsake nade; dočim je stanje obolelega zdravnika dr. Müllerja jako resno. Na drugi postrežnici pok. Bariseha ni opaziti do sedaj še nikakih znamenj bolezni. Več oseb, ki so bile v dotiki z obolelimi, so izolirane in pod nadzorstvom zdravnikov. Tudi na teh še niso opazili dosedaj nikakega znaka bolezni. Sploh so zdravstvene in druge oblasti ukrenile vse možne varnostne odredbe v to, da se kuga ne razširi. Vendar je prebivalstvo dunajsko zelo vznemirjeno. Ni čudo, ko ima takega strašnega gosta med seboj.

Najbitkeje pa je to, da se je bolezen pričela — v bolnici. Bolniški sluga je imel namreč svojo službo v onem prostoru, kjer so imeli zdravniki svoje poskuse na živalih, katerim so vcepljali one »kulture«, strup, provzročujoči kugo. Ta strup so prinesli zdravniki seboj iz Indije, kjer vedno razsaja ta bolezen in kamor so bili dotični zdravniki poslani, da na lieu mesta prouče bolezen. Zdravniki sodijo, da Bariseh ni bil dovolj previden ter da mu je kaka dlaka od živali zašla v truplo in z dlako kužni bacili. Zdravniki trdijo namreč, da se kuga ne prenaša po zraku, ampak le po dotiki.

Bog sam daj popolnega vspeha varnostnim odredbam in nas očuvaj pred to grozno morilko!

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Dunaj 22. (Zasebna brzjavka.) **Danes je odposlanstvo „Slovenske krščansko-narodne zveze“, sestojede iz poslancev Povžeta, Ferjančiča, Spinčiča, Bulata in Vahjanina, izročila grafu Thunu postulate Slovencev, Hrvatov in Malorusov. Vrtil se je razgovora o teh postulatih. O vsebini razgovora se ne ve ničesar, ker se varuje tajnost. V ponedeljek bo imela Zveza sejo, v kateri odposlanstvo sporoči o vspehu svojih razgovorov z grafom Thunom.**

Dunaj 23. Grof Muravjev je obiskal grofa Goluchowskega. Jutri priredi poslednji obed v čast grofa Muravjeva. Diplomatični krogi smatrajo ta obisk le kakor čin uljudnosti.

Dunaj 22. Dekan medicinske fakultete je doposlal predstojnikom klinik v splošni bolnici večeraj okrožnico, s katero naznanja, da se predavanja in kurzi v splošni zbornici zaključijo za nekoliko dni. Ta odredba se utemeljuje z delom snaženja.

Dunaj 22. Poleg bolnice za epidemične bolezni je nocoj po noči kakih 100 delavcev postavilo barake za osamljenje bolnikov.

Dunaj 23. Postrežnici Peeha, ki je obolela na kugi, se še ni povrnila zavest. Stanje dr. Müllerja je nespremenjeno.

Pariz 22. Nedavno zasnovani socialistički nadzorovalni odbor je hotel sinoči prirediti shod v nekem lokalu. Toda lastnik lokala ni hotel dovoliti dvorane, kar je dalo povod hudim spopadom. Policija je opetovano posegla vmes, nekateri agenti so potegnili sablje. Policija je razpršila manifestante, a ti poslednji so obdržavali shod zunaj meta. Toda tudi tu jih je razpršila policija in je zaprla mnogo njih.

Carigrad 21. Selamlika (vožnje sultana v mošejo) se je vdeležila velikanska množica ljudi. Po 11. uri je došla cesarska dvojica nemška. Pozneje se je vozil sultan v mošejo ob nenavadnem sijaju. Po ceremoniji je defilovalo vojaštvo pod poveljstvom maršala Sefket paše. Nemški cesar je čestital sultanu. Množica je prirejela cesarski dvojici nemški in sultanu velikanske ovacije.

Svoji k svojim!

Slovenke! V ulici Stadion 20 je pekarija-prodajalnica, katera ima na prodaj vsako uro od 5. zjutraj do 10. zvečer sveži kruh po navadni ceni. Razprodajalcem, krčmarjem, gostilničarjem in odjemalcem na debelo postreže se točno z odbitkom. Blago se donaja tudi na dom! Drži vsakovrstne moke za domače in fino pecivo, pašete, pristno domače maslo, kranjske klobase, ciper, marsala, malaga in tamarindovec na drobno in debelo. Sprejema v peko, ker kdo želi! Priporoča se osobito slovenskim materam za pogosto obiskovanje, u-dani

Jakob Perhovo, lastnik.

V prodajalnici
mrtvaških predmetov
G. MONTANELLI-JA
 Ponte della Fabbra in Via Torrente
 se dobiva
 izbrana priprava za male in odrasle. Vsakovrstne mrtvaške krsto, Veneti in svetlece za pogrebe, Veneti iz biserov. Sveče iz voska in drugi pogrebni predmeti po najugodnejših cenah.

AITE & ZADNIK
 V TRSTU,
 via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.
 TRGOVINA
TKANIN IN MODE.
 Velika zaloga
 moških in ženskih stof za vse letne sezone.
 Velik izbor
 plaht, zagrinjal ter vsakovrstnega perila.
 Zaloga drobnarije za šivilje, krojače in kitničarke. — Veliki izbor perkala in satina v najnovejšem risanju.
 Sprejemajo se naročila moških oblek in perila po meri.
CENE NIZKE.
 Za mnogobrojni obisk se priporočata udana
AITE & ZADNIK.

PRISTEN
 Katholischer
 Kaffee
 Dampfabrik
 Dornau-Montebello

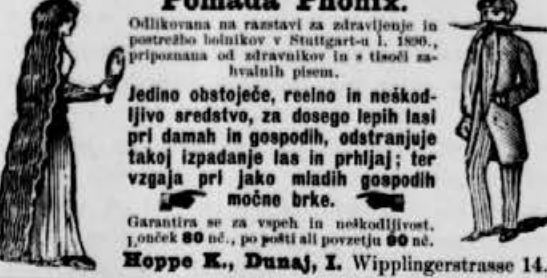
Jakob Klemenc,
 zaloga manufakturnega blaga
 v Trstu, ulica sv. Antona št. 1.
 priporoča častitim svojim odjemalcem svojo prodajalnico, preskrbljeno z vsemi manufakturnimi predmeti, zvezano s krojačnico za gospode.

Sokolska obleka kompl. gl. 23.—
 Havelok nepremočljiv od 10 do 16 gl.
 Velik izbor
 suknene in bombažne blaga za moške obleke, srajce iz žide, volne, lawn-tennis, platna itd., zapestnice, ovratnikov, perila za moške, ovratnice v vsih barvah in formah, nogovje, rut, jopice vseh vrst posebno za turiste in kolesarje, modnih predmetov, rokovic iz nitij in kože, dežnikov in solnčnikov.
 Povodom svečanosti jubileja Njegovoga Veličanstva velik izbor narodnih in avstr. zastav, transparentov z avstrijskim orlom po najnižjih cenah.
 Na zahtevanje pošiljajo se uzorci vseh vrst z dotičnimi cenami, poštnine prosto.

Alojzij Progar, akademični podobar
 v Celovcu,
 (Atelier v Benediktinskem samostanu),
 izdeluje po svojeročnih načrtih, osnutkih in modelih: oltarje, tabernakelje, prižnice, krstnike ter vsakovrstne cerkvene podobe od lesa in marmorja, katere reči tudi zajedno poslikuje in pozlačuje. Takisto izdeluje portrete po živih uzorcih, nagrobne spomenike s posamičnimi kipi ali z umetno sestavljenimi skupinami in vzvišenimi od preprostega kamna do dragocenega kararskega marmorja in to povsem vestno, pošteno in pristno.

Pomada Phönix.
 Odlikovana na razstavi za zdravljenje in potrebo bolnikov v Stuttgart-u l. 1890., pripisana od zdravnikov in s tisočih zahvalnih pism.
 Jedino obstoječe, resno in neškodljivo sredstvo, za doseg lepih lasi pri damah in gospodih, odstranjuje takoj izpadanje las in prhljaj; ter vzgaja pri jako mladih gospodih močne brke.
 Garantira se za vseh in neškodljivost. 1. onček 80 nč., po pošti ali porzetju 90 nč.
Koppe K., Dunaj, I. Wipplingerstrasse 14.

Edina zaloga
 portlandskega cementa
 in
 hidravličnega apna I. vrste iz Wietersdorfa
 za okolice in Kras se nahaja pri
Marinu Luxa
 na Proseku.

Odlikovani
fotografski atelier!
Acquedotto h. št. 25.

Usojam si naznaniti sl. občinstvu, da sem na **Acquedotto št. 25** odprl svojo filijalko. Atelier je urejen moderno in preskrbljen aparati najnovejšega sistema. Fotografije v vsaki obliki do naravne velikosti na papirje vsaki obliki do naravne velikosti platin itd. itd. Izdelovanje natančno, dovršeno. Cene kolikor sploh možno nizke. Posebno se priporočam v izdelovanje skupin rodbinskih in drugih; reprodukcij po vsaki, tudi že obledeli fotografiji, oljnatih slik, akvarelov; fotografij v naravnih barvah. — Kdor se hoče prepričati, naj blagovoli osebno obiskati moj atelier in si ogledati tam izložene slike! Atelier je na **Acquedotto št. 25**

Anton Jerkič,
 odlikovan fotografski atelier.
V Gorici: na Travniku 11.
V Trstu: na Acquedotto 25.

Kašelj, hripavost in prni katar
 ublažuje in zdravi
 „planinski zeliščni sok“
 z „Deželne lekarne pri Mariji Pomagaj“ M. Leusteka v Ljubljani.
 Cena 1 steklenice 50 novč. Razpošilja se z obratno pošto najmanj 2 steklenic. II

„THE GRESHAM“
 angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.
 Aktiva društva do 31. decembra 1897. Kron 159.997,579.—
 Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. » 28.823,375.—
 Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) » 343.860,067.—
 V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnicu od » 67.331,351-91
 Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismeno vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.
Glavno zastopstvo v Trstu.
 Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.
 Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.

Zadnje žrebanje
 danes
Zvečer
 1. glavni dobitok **100.000** Kron vreden
 2. glavni dobitok **25.000** „ „
 3. glavni dobitok **10.000** „ „
 v gotovini z odbitkom 20%
Dunajske srečke po 50 nč. priporočajo: Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Mandl & Comp., „Mercurio Trestino“, Ig. Neumann, Giuseppe Zoldan in Enrico Schiffmann.

Carl Greinitz Neffen,
 Na Corsu št. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.
Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.
 Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo
 predmetov za stavbarstvo,
 traverze, zaklepe, železo za kovače in façon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitnega železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča, kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.